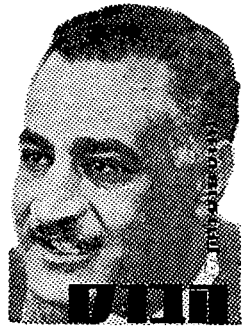

מה חדש בספרי מערכות?"

"כאשר אתה מתחיל לקרוא בספר, מיד חש אתה כי המחבר מאוהב, אהבה נפלאה באמת. אתה רואה כיצד הוא דולק אחרי אהובתו מבני-מור אל אלכסנדריה, ולאורכם ורוחכם של חוצות קהיר. ברם, באמצע הספר נקריט בדרכו אהבה אחרת — והוא נוטש את אהובתו הראשונה, ועל-פני שאר הספר הוא רוזף אחר החדשה". אלה הם דברי חסנין הייכל, מידידיו הקרובים של עבד-אנ-נאצר, אותם השמיע לאחר קראו את "הבוס", ספרו של הסופר האמריקאי רוברט סנס-ג'והן. למי נתכון הוא במשל שהמשיל כאן? התשובה היא: לג'מאל עבד-אנ-נאצר ("הראשונה"); ולדוד בן-גוריון ("החדשה") — כסמל לישראל. שכן, לדברי המחבר, "הייכל ומצרים רבים אחרים סבורים כי נהגתי בהגינות כלפי נאצר, פרט לקטעים בהם, טיפלתי בעמדתו כלפי ישראל". אכן, "אין נחתום מעיד על עיסתו!", ולאירדוקא רק מפי בעל-הספר עצמו ניתן ללמוד על מידת האובייקטיביות שבו; מכל מקום, לא מעטים הסבורים כי יש ויש ענין בספר זה — ואין חולקים על כך שהוא נקרא בקלות, בשטף, בסקרנות לזה — "מה יבוא הלאה" — על-אף הידיעה-מראש של המאורעות העיקריים וסדרם.

לספרות הלא-עשירה שבעברית על דמות המורה-התיכון הערבי ומגמות ההתפתחות שבו בעשור השנים האחרון מוסיף ספר זה תרומה בלתי-מבוטלת, אף אם אינו מתימר לדלות נושא נרחב זה במלוא הקפו.

ספר העומד להופיע

להעלות על ספר את תולדות הנוטרות העברית — הנו זכות ואתגר כאחת. זכות היא לספר את פרשת יצירתה, גידולה, ארגונה, ופעולותיה של אחת השלוות הנכבדות בכוחות המזוינים של הישוב העברי, אשר את מדיה נשאן רבבות והיא שימשה בית-אולפנא צבאי לגאלי ראשון לרביס-רבים מבין לוחמי מלחמת-הקוממיות, ובשורותיה טבלו את טבילת-האש הראשונה שלהם מרבית אנשי הצמרת הפיקודות של צה"ל.

ובצדה של הזכות הזכות — אתגר:

רק מעט מתוך קורותיה של הנוטרות העברית בשנת 1948—1936 נמצא היה בכתובים. ואשר נתפרסם על חיל-הנוטרים בימי שלטון המנדט לוקה היה בחסר: כי בשל אופיו של החיל, שהלביש בגלימת הלגאליות את דמותו הבלתי-לגאלית, לא ניתן היה לגלות אלא טפח ולכסות טפחיים, ולספר אירוע רק לשליש ולרביע.

"לאש ולמגן" ערוך שתי מערכות: האחת כרונולוגית-היסטורית כוללת, המושתתת על המחקר המקיף והיסודי של ד"ר יהודה סלוצקי שנעשה למען ספר תולדות ה"הגנה". סקירה זו הנה, מבחינה כמותית, מיעוט של הספר — אך היא מגוללת לעיני הקורא, ומשקפת בפניו, את הרקע והנסיונות הישוביות והמדיניות בהם נולדה, גדלה ופעלה הנוטרות העברית.

ואילו השניה נועדה לעבור יותר מן הכלל אל הפרט, לספר בשלוחות החיל, אחת-אחת; לאפשר להשקיף עליהן ולראותן במעשים שעשו, בסבלות שנשאן, ובהשגים שהשיגו למרות ההגבלות והתחומים שניסו לסגור בהם על הנוטרות העברית, ועל אף ההתנכלויות שהתנכלו לה. מתוך שאיפה שהתמונה תהיה מקורית, חיה ונאמנה ככל האפשר, נשזרו פרקים אלה מעדויותיהם וסיפוריהם של מאות נוטרים מכל עוצבות החיל.

יעודו של הספר הוא להעלות ולהחיות את י"ב שנות הנוטרות, תרצ"ו—תש"ה, לא רק לאלה שהיו בין העושים בנוטרות, אלא אולי בעיקר למען אותם שלא הכירו את המעשה ואת העושים בו — למען יתודעו אל פרק נוסף, ונכבד, בתולדותיו של הכוח העברי הקם לתחיה במולדת.

